

flor de card

AGOST DE 1978

LA CONSTITUCIÓ

b. domenge

Parlar en aquests moments de Constitució és tractar d'un tema al que, des de la televisió al més humil dels mitjans d'informació dediquen grans espais. Ara bé, hi ha que reconèixer per endavant que molt poca gent sap el què és, per a què serveix, perquè se li dona tanta importància. En aquest cas, tornam a lo de sempre: la política en aquest país s'ha fet i s'està fent a les altes esferes i el poble, el que serà en definitiva el destinatari, segueix sens enterar-se de res. Per això ens pareix interessant fixar-nos en alguns aspectes que poden definir la Constitució.

SUPERLLEI

La Constitució és la Llei de major importància i jerarquia d'un país. És una llei superior, ja que en ells s'hi han de recolzar inqüestionablement totes les demés. Cap disposició, ordre, norma o llei no pot anar en contra d'aquestes línies fonamentals que apareixen al text constitucional. Aquí sorgeix el primer problema: ¿Què passarà quan una llei vulneri o vagi en contra d'aquestes línies fonamentals plasmades en la Constitució? Idò que l'haurà d'anul·lar un òrgan jurisdiccional; a la majoria de països hi ha el que podríem anomenar Tribunal de Garanties Constitucionals, que és al qui hom acudeix per deixar sens efecte qualsevol norma que hagi vulnerat l'establert en aquesta "super-lei".

PROCEDIMENT ESPECIAL

A tots els Estats de Dret, el Llegislatiu, és a dir, el Parlament, és l'òrgan a qui compet la discusió i aprovació de les lleis que, una vegada publicades comença la seva vigència. La Constitució necessita un procediment més rigorós, més formalista, per ésser, com hem dit abans, superior a les altres. A quasi tots els països hi ha establert que una Constitució per ésser aprovada o modificada necessita de la conformitat de tot el poble mitjançant referèndum.

¿Quin ha sigut el procediment seguit per la Constitució espanyola que s'està elaborant? Molt esquemàticament ho podríem resumir així:

1.-Elaboració per una ponència. 2.-Discusió i "consenso" en la Comissió Constitucional. 3.-Aprovació per el Ple del Congrés de Diputats. 4.-Aprovació per el Senat. 5.-Si hi hagués modificacions bàsiques al Senat es formaria una Comissió Mixta fins a arribar a un text acceptat per ambdues Cambres. 6.-Referèndum.

L'AUTONOMIA vista per MIQUEL ALEÑAR F.

A la darrera Trobada de Premsa Forana es prengué consciència de la necessitat d'informar i ajudar a mentalitzar la gent dels nostres pobles sobre un tema tan important i actual com és el de l'autonomia. Fruit d'aquesta convicció és el següent qüestionari, que respongué molt amablement un dels economistes més clarividents de les nostres illes:

MIQUEL ALENAR FUSTER. Economista. Director a Ciutat del Banc Industrial de Catalunya.

-- Segons el seu punt de vista, ¿en què consisteix una autonomia, i quins nivells i àmbits ha d'abastar?

L'autonomia consisteix en una descentralització de l'Estat a favor d'una regió o nacionalitat, emparada i garantida per la Constitució, exercida per òrgans propis de l'entitat autònoma, comprensiva d'atribucions no solament tècniques sinó també polítiques, i d'atribucions entre les quals se n'han de comptar d'exclusives

-- Una autonomia així entesa, ¿és factible i convenient per a les nostres illes? ¿Per quines raons?

Naturalment. Per tres tipus de raons:

Per raons de benestar (són les més importants). L'autonomia permet una millor satisfacció de les demandes col·lectives de béns i de serveis públics, perquè fa possible adaptar millor la seva oferta a les demandes concretes de cada regió o nacionalitat. A més, l'autonomia ha de permetre en el nostre cas assumir despeses públiques per afrontar el problema del deterior que ha patit la nacionalitat balear al llarg de més de dos-cents anys de centralisme i quaranta anys de totalitarisme. Aquest objectiu, que és desitjable per si mateix, no és plantejable al marge de l'autonomia.

Per raons d'eficiència. L'autonomia, segons la literatura més moderna i millor contrastada empíricament, és el sistema que permet assolir objectius polítics amb menor cost en alguns casos (molts) ben concrets.

Per raons polítiques. L'autonomia és desitjable també perquè és el millor mitjà per a estimular i fomentar la participació pública en la gestió dels afers col·lectius. Està ben demostrat que el grau d'aquesta participació està en relació inversa a la distància existent entre els centres de producció i els de con-

.../...

.../...

sum dels béns i serveis col·lectius.

-- ¿Creu que el nostre poble està preparat per entendre i dur endavant una autonomia com cal, amb totes les seves conseqüències?

L'acceptació sense reserves de l'autonomia presentarà alguns problemes a les Illes. Molta gent tem, ara per ara, a l'autonomia. En alguns casos, per por a la pròpia llibertat. En altres ocasions, per comoditat. Però sobre tot, per mor del lastre de més de dues centúries de desprestigi, sistemàtic i opressiu, de tota idea de descentralització.

Malgrat tot, el nostre poble pot entendre i arribarà a acceptar de bon grat l'autonomia, perquè és un poble exigent, ambiciós, senzill i llest. A més, l'esplet de professionals de gran talla que han donat les Illes durant els darrers lustres, evidencia que es compta amb recursos humans suficients per dur a terme un govern autònom adequat i brillant.

-- ¿Quins sectors en sortiran més beneficiats, a curt i a llarg plaç?

L'autonomia per si mateixa no beneficiarà més a uns que als altres. L'autonomia beneficiarà a tothom, perquè engrandeix els marges col·lectius de llibertats i aprofundeix l'abast de la democràcia. Serà després el govern concret d'aquesta autonomia qui podrà establir diferències entre beneficiaris. Però el que cap govern autònom no podrà mai evitar és el millorar notòriament el grau de receptivitat, d'atenció i de resposta que puguin obtenir totes les demandes i exigències populars.

-- ¿Quina és la seva opinió sobre el recent decret de pre-autonomia i la constitució del Consell General Interinsular?

Són el primer pas del camí cap a l'autonomia. Com tot inici, es presenta carregat d'ingògnites i d'esperances. Caldrà que el poble de les Illes sigui prou exigent, prou ambiciós i pro ferm per a no deixar-se enganar. Qui ho vulgui fer en sortirà ben escaulat.

CLASSES SOCIALS I LLENGUATGE

J. Vidal a.

MOSSONS, ESNOBS I CURSIS

Per afinar fins al màxim possible la definició de la condició mossona, convendria potser distinguir acuradament el concepte de mossó d'altres que li són afins o molt propers: l'esnob, el parvenu o sobrevenut, el nou ric, el cursi. No és que em mogui cap afany d'individualització a ultrança ni crec ni vull fer creure que Mallorca "is different"; al contrari: en els meus escassos viatges pels països de la conca mediterrània, he trobat costums, actituds, balls i cançons, menjars, formes i dibuixos de gerria, robes i fins i tot paraules idèntics als mallorquins; tots sabem, amb una paraula, que el folklore és una font abundosa per establir aquestes similituds, que són, justament, els fonaments de la nostra personalitat.

Però si volíem traduir el concepte de mossó a qualsevol de les llengües que tenim més per mà, ens hi veuríem amb feines. Podem dir, ràpidament, que el mossó és l'equivalent mallorquí de l'esnob anglès. I, en certa manera, això és exacte, almenys en els orígens del concepte. Però tal com avui és conformada la significació de la paraula anglesa snob no s'avé del tot amb el significat actual de la paraula mossó mallorquina. A Mallorca n'hi ha haguts, d'esnobs, i han tengut el seu tractament literari: la famosa Matilde Llovet de Madame Dillon (avui l'hereva de dona Odúlia a Les temptacions) de Ll. Villalonga és una esnob. Si bé ens hi fixam, l'esnob el menysprou cap a la nostra aristocràcia, perquè la troba folklòrica i estantissa. El Llorenç Villalonga de les novel·les i altres escrits anteriors a la guerra civil escrivia desd'aquest món d'esnobs que poblava els encontorns de Ciutat, des de So N'Alegre fins a Sant Agustí especialment: solien esser nous rics, indians o, simplement, gent mallorquina - en general, gent de carrera- que es volien desmallorquinitzar; freqüentaven els estrangers, tenien una marcada tendència a parlar en foraster i vivien en cases modernes -cubistes, segons exigia el moment-, adornades, però, amb algun element ben característic de la cas mallorquina típica: una llumenera, un bufet, una cadira de respalles alt pintada de verd o de vermell i daurant (aquesta casta de cadires va sortir molt per aquell temps, i no crec que fossin gaire mallorquines) i de vegades un llit entorçit i tot. Aquests esnobs tenien el seu òrgan d'expressió en la revista "Brisas", que els mallorquins de soca-rel desdenyaven i titllaven de "cursi".

Però s'equivocaren: l'esnob no és ben bé el cursi, com tampoc no ho és el mossó d'avui. Cursi és una paraula castellana, o potser andalusa. La seva etimologia i el seu origen no acaben d'esser clars. Com que tenguí alguna relació amb el preciosisme francès del segle XVIII segons l'explicació que en dona J. Corominas al seu Diccionario crítico etimológico de la Lengua caste-

.../...

.../...

llana. Però el sentit que avui donam a la paraula cursi queda lluny de la paraula que designava les pretensioses extravagàncies de les lletraferides de Molière. El Diccionari entén mossó com a cursi quan autoriza la segona accepció que en dóna amb aquesta glosa:

Dins Ciutat hi ha mossons
que duen guants tot lo dia,
i quan ve devers migdia
es get jeu dins es fogons.

La qual és ben equivalent a la castellana:

Tanto vestido blanco
tanta parola,
y el puchero a la lumbre
con agua sola.

La condició de "cursi" ha donat molta i molt bona literatura. Pensem només, sense sortir de la regió de les altes lletres, en Madame Bovary i en La de Bringas: si Emma Bovary és la creació magistral de Flaubert, Rosalía Pipaón de Bringas és un dels personatges més acabats, més convincents de tota l'obra, abundant i diversa, de Pérez Galdós. Aquestes dues senyores són víctimes heroiques, sobretot la primera, de la cursileria: a aparentar allò que no eren i volien esser, hi anava la visa. El mossó no sol esser heroic. Per ventura que la mossoneria és un concepte mallorquí, i els mallorquins són més tost refractaris a l'heroisme: a exercir-lo i, sobretot, a reconèixer-lo. Així podríem concloure, al manco provisionalment, que el mossó és la versió mallorquina del cursi, amb totes les connotacions diferenciadores que convénguin i mentre no volgüem atribuir al mossó la capacitat d'heroisme d'una Bovary.

Perquè el cas de dona Francisca Pérez, hereva de dona Obdúlia Montcada, entestada a casar la seva filla adoptiva amb un botifarra es pot donar, perquè s'ha donat, a Mallorca.

Unes ties fadrines i riques prometen el brillant més bo a la seva neboda si es casa amb un senyor. Aquells pares que deixen tot So'n Tal (i no és precisament un So'n Misèria) al primer dels seus fills que es casi amb una aristòcrata. L'altra, una mare a qui el fill petit hagi fet Pàsqua abans del Ram, feliç perquè l'ambarassada era d'una família de les Nou Cases. Etc. I encara aquell aristòcrata que diu: "No tenc un cèntim, però encara em queda es llinatge per explotar". Però això ja ens du a una altra categoria: la dels sobrevenguts.

DE LA LLENGUA

9. pont b.

Sovint hom cau sota l'humana tentació, oblidant les pròpies contradiccions penja l'etiqueta: simpàtic o eixut, curt o llest, obert o tancat, formós o lleig, demòcrata o dictador, de dretes o d'esquerres... un tret, un sol tret -potser simple i esporàdic- a vegades ens basta per definir una o varies persones; ens basta per penjar-les l'etiqueta-imborrable-definició.

Potser és llastimós, però crec que és tan ver com humà. De fet és una veritat psicològica el que les persones judicam, moltes vegades, la "totalitat" d'un ésser per "un" sol tret o característica.

No és que m'enrotlli, tot això surt a l'estenedor perquè sovint s'ha, hem, penjat l'etiqueta a l'Ajuntament: DICTADOR, hi és ver, és estrictament ver que és el darrer Ajuntament de la Dictadura (al manco esperem-ho així), però quan no deem hi posam aquesta tonalitat sarcàstica de com qui ho fa tot esgarrat.

El també és ver que en fa moltes d'esgarrades i la més grossa és, potser, aquest deixar el poble a l'esquena, el rer i desfer com si a ningú no li importàs tal com a l'època absolutista (El Poble som jo-hauria dit el rei francès-).

Amb tot i amb això potser toca avui fer una mena de cura d'humilitat i treurer-nos el capell davant la Comissió de festes (=Ajuntament) per la llengua -LA CATALANA- emprada en la redacció de la totalitat del Programa enunciator de les propassades festes de Sant Llorenç.

Potser és fita (anys enrera comentarem l'aparició d'un "bilingüisme no gens escrupulós").

Sols resta esperar que sigui afortunat i definitiu precedent. Que d'una banda el programa pugui ésser, a partir d'ara un altre granet de sorra per tal d'arribar a la definitiva i esperada normalització de la NOSTRA LLENGUA i que, d'altra banda, no sigui aquest un tret aïllat i pobre, si no l'inici d'una seriosa i fonda amistat de l'Ajuntament cap a les COSES NOSTRES.

Esperem que així sigui! (i a poc a poc potser arribarà un dia en que, no sense molta prudència, podem deixar orejar el cap; i fins i tot, potser podem deixar el capell al penjador de darrera la porta).

EL PROGRAMA

CRONICÓ

P. J. ILLI

Passat el mes de Juliol, quan les calors estiuenques encara no han minvat, el poble de Sant Llorenç celebra les festes patronals.

Seguint aquest costum ja ben arrelat, els paperins orna-
ren els carrers principals de la vila. Els paperins tenen uns
lligams molt forts amb tot el que és Festa de poble. Proba-
blement, sense paperins, l'ambient festiu minvaria, per tal
com són una ambientació insubstituïble. Enguany, sembla que
els paperins estaven una mica més clars que d'altres anys, ob-
servació que, pel que hem dit abans, no vull separar de la cons-
tatació feta d'algunes opinions segons les quals les festes
van a menys o no són tan bones.

Tal vegada un fet que podria ésser causa d'un cert desen-
cís envers les nostres festes és la manca de coses noves que
punyin la curiositat, adormida per la repetició. El programa
de festes semblava calcat del de l'any passat; poques coses
els diferenciaven: una conferència que es féu l'any passat, i
el festival infantil i la tirada al plat que s'han fet enguany.

===== Dia 9 =====

Des d'alguns dies ençà, els al·lots remolcaven la prepara-
ció d'algunes danses, cançons i representacions per al festi-
val. Llàstima que el que més clar vàrem advertir va ésser la
manipulació de la televisió (totes les cançons en castellà...) També les garrides jovenetes llorencines exposaren les seves
aficions: prefereixen la discoteca a l'escola.

===== Dia 10 =====

Un any després d'inaugurar la tómbola, organitzada amb la
finalitat de reformar l'Escola Nova, contemplam els fruits d'a-
quella tómbola: l'empresa engegada fa un any és coronada per
l'èxit.

A la nit, els llorencins pogueren escoltar una vegada més
les dues agrupacions musicals llorencines: la Banda de Música
i el Grup Card en Festa.

Després, el cel s'il·luminà amb l'amollada de coets i ro-
dells. Així es va clore la diada.

===== Dia 11 =====

Gairebé tots els actes, durant els cinc dies que duraren
les fèstes, gaudiren d'una benèvola acollida per part dels llo-
rencins. Un públic també nombrós acudí a contemplar la repre-
sentació de "Un món per un forat", de Joan Mas, per la compa-
nyia "Es Borino Ros".

===== Dia 12 =====

A partir de les quatre, els caçadors llorencins demostra-
ren la seva afició i la seva habilitat. Fins passades les vuit
els coloms anaren caient damunt la terra groguenca, tota co-
berta de rostoll.

A la nit, la revetlla. Com cada any, vengueren els con-
junts de gran categoria o "los conjuntos de Moda".

Segons el meu diccionari, al mot castellà "verbena", correspon el català revetlla.

===== Dia 13 =====

Qui més qui menys, pagà vint duros i anà al futbol. Tres partits, tres. De les disquisicions filosòfiques que allà es feren sobre la teoria i la pràctica del futbol, se'n podria fer, ben segur, una enciclopèdia. Si ho pensàssem una mica, trobaríem coses més profitoses en les que gastar els diners i els fums de la caixa de Sant Pere.

Això foren les festes...

La participació de la Banda de tambors i cornetes, la correguda del pollastre, les carreres de bicicletes, la tirada al plat... i un sol acte cultural, a més de la comèdia: l'exposició de la Premsa Forana, instal·lada a la Biblioteca Mn. Galmés.

Un fet ben positiu d'aquestes festes ha estat la redacció del programa íntegrament en llengua catalana i la substitució del nom de San Lorenzo del Cardessar, incorrecte, pel de Sant Llorenç des Cardassar.

Acabades les festes patronals de la nostra vila, la nostra mirada és dirigida envers les de la Mare de Déu Trobada, que l'any passat gaudiren d'un veritable arrelament popular per tal com foren unes festes mallorquines de debò.

¿Vos han agradat ses festes?

a. servera

Les festes de Sant Llorenç son ja tan sols un record oblidat al lloc d'els records. A vegades recordam coses bones i altres no tan bones. El que és cert és que el temps se'n cuida d'esborrar-he a tot. Però hem volgut desafiar el temps; aquesta vegada quedarà escrit el que la gent del poble recorda de les festes d'aquest any. Hem sortit al carrer i hem demanat a algunes persones del nostre poble:

¿Vos han agradat ses festes de Sant Llorenç?

RESPON UNA PERSONA DE 18 ANYS

M'ha agradat s'ambient de festa que se respira; però s'organització de ses festes ha tengut molt que desitjar.

.../...

.../...

¿COM VOS AGRADERIEN?

Que hi hagués una verbena millor. Això de dos conjuntest "baratos" sols no ho paga. Trob que ha faltat un bon recital. S'heurie de mirar més es gusts de sa gent jove.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 17 ANYS

Si t'he de dir sa veritat no ha fet gros. Me varen passar molt aviat, fins es dilluns no em vaig donar compte que ha_guessen passat tot va ésser massa aviat, sa verbena va acabar massa prest, crec que va faltar ambient de festa. Trob que sès de Sant Llorenç de cada pic van a "menos".

¿COM VOS AGRADERIEN?

Trop que ses verbenes maldament haguessen de pagar un poc mes... No emportaria vengués en Santana, però al manco un con_junt millor des que varen venir, i així sa gent d'ets altres pobles en lloc de venir perque son ses festes vendrien per qualque cosa més.

Des boleros no tenc res que dir, pero m'agradaria més un ball de bot que tothom pogués participar.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 17 ANYS

No. He trobat molt que desitjar.

¿COM VOS AGRADERIEN?

Que hagués mes participació des poble en totes ses activi_tats organitzades. Que fessin un bon recital ja que a ses ver_benas hem de reconèixer que hi'anam per veure córrer nins, perque de música res.

Ses activitats varen estar molt mal coordinades.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 63 ANYS

Jo sa veritat no m'he maguda d'aquí de dins.

Només he anat a l'ofici es dia de Sant Llorenç

RESPON UNA PERSONA DE 65 ANYS

¿Si ses festes m'han agradat me demanes?

!Jo sols no me'n don compte si son ses festes!

Quan era més jove record que m'agradava molt sa bulla i me feia tanta il.lusió treure aquell vestit nou. No era com ara que el jovent té de tot i ja no sap que ha de fer.

Amb so vestít mateix se veu que son tant diferents de nol_tros. En aquell temps anavem tot lo mudats que poriem, pero ara en vós qualcún que fá vergonya es mirar-lo.

.../...

.../...

¿COM VOS AGRADERIEN?

Jo trob que porien fer es gust d'ets joves, ja que trob que són ells qui han de disfrutar.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 22 ANYS

Porien haver estades una mica millors.

Sa verbena va esser molt xereca. Tot eren nins petits que corrien. Vegent que és poble paga ses festes, no importava que haguessen donat s'organització de ses festes a una companyia de Ciutat.

¿COM VOS AGRADERIEN?

Que hagués un poc més d'ambient ja que ses festes se veien xereques. Sa gent no s'hi adonave...

Que hagués hagut un bon recital. I vull dir una cosa més: !menos urbanitzar carreteres de S'Illot i més festes!.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 20 ANYS

Ses festes... ell hagués valgut molt més no n'haguessen fetes.

Ca barret, un està empegueït de dir que són ses festes des seu poble.

¿COM VOS AGRADERIEN?

!Jo que sé! més bones, perquè per fer lo que fan val més no fer-ne.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 48 ANYS

Han estades molt magres, aquest any, de cada vegada són més dolentes.

¿COM VOS AGRADERIEN?

Record que primer eren unes festes més sonades. Se feia futbol pero venien dos equips bons, hi havia carreres de vici cletes i venien corredors anomenats. A ses verbenes venia gent coneguda.

M'agradaria que fossen com ses d'abans.

¿Vos han agradat ses festes?

RESPON UNA PERSONA DE 50 ANYS

!Clar que sí! ja ho crec... que has de anar a dir que no, tam mateix....

Una vegada conegua l'opinió d'aquest grup de gent podem dir

.../...

.../...

que la majoria, no està contenta de les festes d'aquest any. La gent més jove coincideix en que la verbena va tenir molt que esperar i cosa curiosa és que tots demanen un bon recital.

La gent no tan jove preferiria les festes com abans. Això es un trist testimoni de que les festes del nostre poble mos agadan de cada vegada manco, això ens pot fer reflexionar de cara a l'any qui vé.

A veure si tots plegats feim unes festes que ens agradin de veres.

COL·LABORACIÓ

g. soler

Santiago Miró ha escrit un libro sobre los ayuntamientos de las Islas Baleares. Un libro valiente, que entre otras cosas demuestra que su autor no tiene miedo alguno a represalias ni atentados. La democracia está ya bastante consolidada para que nos asegure la posibilidad de hablar claro. Deberíamos tomar ejemplo y quitarnos de encima temores infundados y decir todos lo que pensamos con sinceridad, no para incordiar ni para crear malestar entre los que se sientan denunciados por su mala gestión, sino para abrir los ojos a los ciudadanos que en un futuro próximo tendrán que votar, para que no se equivoquen en el momento de su elección, para que sepan lo mal que ha ido en los largos años en que concejales y alcaldes eran impuestos y se leccionados entre amigos, a la única luz del enchufismo.

Santiago Miró podría haber pasado por Sant Llorenç y, seguramente mejor informado de lo que yo pueda estarlo, habría puesto al descubierto irregularidades, chanchullos, incomprensibles pluriempleos de secretarios, que por no tener el don de ubicuidad, dejan desatendido un poco por todo, etc., etc.

Recordando la gestión de los alcaldes que han pasado por nuestro consistorio, y sencillamente mirando a nuestro alrededor, hace pocos días me vino a la mente una duda y una pregunta que quisiera exponer hoy en este artículo y pedir a quien pueda y quiera respuesta y aclaración: La comuna de Sant Llorenç ubicada en la finca de "Sa Coma" ¿era una comuna, y por lo tanto propiedad colectiva de los llorencins, o era propiedad privada de algún señor del Ayuntamiento? ¿Quien tenía derecho a venderla, a especular sobre sus solares, a trasformarla en urbanización turística? ¿Quien debe disfrutar los beneficios que todos estos negocios han deparado?. Me gustaria que alguien me lo aclarara.

-oOo-

En Palma se está desarrollando una campaña de solidaridad con el pueblo chileno, que está pasando por los mismos trances que nosotros hemos sufrido en carne propia: falta de democracia, campos de concentración, negación de las libertades. Entre los actos programados, uno de los mas importantes es la popularización de las obras de Pablo Neruda, poeta, premio Nobel, militante del P.C. chileno. Quiero terminar el artículo con uno de sus versos, que tiene estrecha relación con lo que he escrito:

"Ay!, cuando, en las elecciones, iré de casa en casa recogiendo la libertad temerosa, para que grite en medio de la calle".

elucubracions sobre un succés

(O LES CONSEQUÈNCIES DE LA PERSECUCIÓ D'UN XITXERELLO FURTADOR)

Poc més o manco a l'indret de s'Escola Nova; ¿qui és aquella nina níviosa en aquestes hores? Ara sota la tarola que hi ha a la paret de la posada dels de Ses Voltes, vora de l'arineria. Nosaltres -pare, mare i fill- anàvem a dormir (11,15) amb unes quantes memòries del Campament-78 sota el braç.

La "nina" de la pregunta de na Caterina era el xitxerello que, poc després, seria protagonista del succés. Quan ens veié, va dubtar una mica, va venir cap a nosaltres, ens creuarem, i res!.

Al arribar a la cantonada ens separàrem, l'esposa portava una memòria a n'Anna, i jo vaig prendre cap a la nostra. Encara no havia fet una dotzena de passos i vaig sentir el crit desesperat; em vaig girar i un jovenell sortia, volant, de la finestra i passava, gairebé, per sobre ma esposa. Va ésser instintiu, (i tan instintiu!) vaig amollar l'infant i em vaig posar a córrer.

Els altres dos també corrien, i el de darrera, el que havia sortit per la finestra, s'amagà dins la cotxeria, mig oberta, de "madò Baneta", a l'eixamplada del carrer, vora l'Escola Nova.

Abans d'entrar-hi, vaig tenir mals pensaments, (¿quina pot ésser la reacció d'una persona acorralada?) i em vaig posar a xerrar tot sol, intentant, de bones, convencer-lo perquè sortís a les bones.

Al cap d'una estoneta, l'altre atlo tell, amb el qual ens havíem creuat, em passà per davant fent-se el despitat. El vaig agafar per un braç:

- i ara!, em digué
- qui ets tú?, què te diuen?
- en tal (nom inventat; comença l'estol de mentides)
- i d'on ets?
- de Manacor. i ara!, no he fet res!.
- idò, perquè t'has posat a córrer?
- perquè he sentit cridar.
- bé, espera un poc i ho aclarirem.

Amb això, les faroles s'apagaren (moment que segurament va aprofitar el de la cotxeria per prendre corral); vaig demanar a una gent, que seguia tranquil·lament a la iresca, si podia anar a cercar algun "municipal" que, al cap d'una estona llarga (a mi em va pareixer llarguissim) comparegués.

Les preguntes pertinents i, que feim que no feim, si anam aquí o si anam allà, que hem de fer... amb el cotxe de n'Anna cercarem el Land-Rover per cara mallor, per S'Illot, i tot acabà al Quarter de la Guàrdia Civil a Son Servera.

Fins aquí, els fets.

Després, a la tornada, la conscièn-

cia: hem obrat bé?. i de seguida, la resposta autotranquilitzadora: com a ciutadans hem fet el que calia; si els organismes correctors d'aquells país no funcionen tal com pertoca ja no és compte nostre!.

Però el cuc encara roega més. Aquest xitxerello és fruit d'unes circumstàncies familiars i socials; ¿és, potser, culpable? Ell sol no, no ho és, potser tots en som una mica culpables. ¿Per què ha arribat fins a aquest punt? Però, d'altra banda, ¿és just que una persona no pugui entrar tranquil·lament dins una cambra de ca seva? (Dins el llet hi havia un ninet, si s'haguera despert, ¿què hauria passat?; o si jo mateix haguera entrat, tot decidit, dins la fosca de la cotxeria ¿què hauria passat?)

Pareix una situació injusta (tant pel qui entra com pel qui és l'entrant) de la qual la culpable, diuen, és la "societat", paraula molt ampla i moltes de vegades buida però que al cap i a la fi, vol dir una miqueta de tots nosaltres -cada un de nosaltres en som una trenta-quatre milionsíma part-.

Sense pensar vaig córrer i, per una dada seva, vaig agafar al xitxerello pel braç, però... ¿Què haviem d'haver fet? Si l'amollam per les bones potser no aprèn res o, el que és pitjor, aprèn que pot entrar tranquil·lament, que l'agafaran i que després l'amollaran. I si la cosa va en avant? Potser, cosa no gens probable, que s'acusti i escalivi; i també potser que un dia arribi a un "reformatori" del que, possiblement, en sortirà un delinqüent ben acabat.

Em fa l'afecte que això és un cul de sac on totes les sortides són dolentes. Quina era la postura idònea?

I les preguntes encara no acaben aquí, perquè... ¿fins a quin punt haviem d'acompanyar a municipal i delinqüent a cercar el "jeep"? ¿Tal vegada l'haviem d'entregar al policia municipal de torn i rentar-nos les mans? ¿Per què no es va fer res per agafar a l'altre si sabíem que no podia ésser molt lluny? ¿Quants d'espectadors amagats -llum apagat, rera les persianes- tenia la "festa"? ¿Per què aquesta apatia i els posteriors advertiments convidant a ésser fredes pedres?...

Un fet, moltes preguntes i poques, molt poques respostes. (Qui en ven?)

G. pont b.

-Agost, 78

ES RACÓ DE SA PADRINA

Endevinaia:

Senyor mestre de l'escola,
un consei de vostè voldria:
qual és s'animal que cria,
que dóna de mamar i vola.

Contesta li vui donar
a lo que vostè m'ha preguntat,
a no esser sa rata-pinyada
que fa es niu dins un forat.

No fer s'alçada d'un ca assegut.
Com més gran més ase.
Beure més que un clot d'arena.
Qui barata es cap se grata.

Vaig veure un poi s'altre dia
que feia batre un llimac
i hi havia un escarabat
que se posà a tragar es blat
sempre de nit i de dia.

Ja no hi ha temps que no torn,
però aquest no tornarà,
jo m'és seguit festejar
de bon gust en aquest món.

PARLEM DE POESIA

per J. rosselló

PERE ORPÍ F.

Pere Orpí i Ferrer va néixer a Capdepera, dia primer de juny de l'any 1936. Fins a l'edat de 20 anys va treballar en el camp. Durant la seva adolescència escrigué els primers versos, en mallorquí i en castellà.

L'any 1956 sentí la vocació sacerdotal i ingressà en el Seminari Diocesà de Mallorca. Un any després obtingué una beca en el Col·legi de Ntra. Sra. de la Sapiència, d'on fou col·legial durant 8 anys i on seguí escrivint poemes.

L'any 1965 anà a estudiar teologia a la Universitat Pontifícia de Comillas (província de Santander). Pel setembre de l'any següent fou ordenat sacerdot, i a l'estiu de 1967 obtingué la llicenciatura en Teologia i rebé el seu primer càrrec pastoral, que exerceix encara ara:

DEL PAPA

Quan a l'horabaixa del passat dia 26 s'obria la finestra major del Vaticà per escampar als vuit vents el nom del nou Papa, es tancava, alhora, el temps de les prediccions a les que no faltava altra cosa que reconèixer la seva manca d'encert. El Cardenal Arquebisbe de Venècia Albino Luciani havia estat cridat a ocupar la seu que des de feia vint dies estava vacant, i volia fer-ho amb el nom de Joan Pau Ier.

Els mitjans de comunicació social, tot i que es tractava d'un nom inesperat, compliren la seva missió d'esbrinar els trets de la seva vida i de la personalitat del nou bisbe de Roma: Nat a Forno di Canale el 17 d'octubre de 1912 i fill d'un matrimoni obrer, fou ordenat sacerdot el 7 de juliol de l'any 1935. Se va doctorar en Teologia a la Universitat Gregoriana de Roma. l'any 1958 fou consagrat bisbe de Vittorio Veneto, i Pau VIè el feu cardenal el mes de març del 1973, quan ja era Patriarca de Venècia.

El que s'ha dit i escrit aquests dies fa pensar que ens trobam davant una personalitat on conviven amb harmonia qualitats que freqüentment se donen en persones distintes: una sòlida preparació teològica i una gran experiència pastoral; una simpatia que recorda a Joan XXIII devora una profunditat que fa pensar en el seu antecessor més pròxim. És significatiu, en aquest sentit, el nom de Joan Pau que s'ha volgut imposar.

Acaba de començar un nou pontificat i ja són molts els que, no escalivats encara pel desencert de les prediccions en aquests terrenys, han volgut adelantar com serà l'etapa que s'inicia. Les opinions al respecte són distintes, com és distint també el lloc on col·loquen Luciani els comentaristes, en la usual classificació dels homes d'Església en progressistes, conservadors i moderats.

No fa falta, però, seguir el joc an aquestes opinions, no sempre honestes i sinceres demanant-nos quina d'elles té la raó, perquè tammateix, si som realistes, haurem d'acceptar que estam davant una incògnita que sols el temps anirà resolent. De totes maneres no manquen motius perquè contemplem el futur amb esperança:

-perquè més enllà de si és conservador o progressista, i superant qualsevol intent de classificació, s'ha dit que Albino Luciani és un home evangèlic. D'això en dona fe el seu optimisme, la seva especial atenció als pobres, marginats i obrers, la seva senzillesa, el seu caràcter alegre, la seva bondat, ...

-perquè, com a creients, sabem que Déu actua més enllà de les forces humanes de què disposam.

Cuando el 15 de junio de 1977, el pueblo votó mayoritariamente por un cambio en la forma de gobierno, muy diferente del que durante casi cuarenta años había regido los destinos de los pueblos de España.

Pero el cambio parece que no ha sido aceptado por algunos empresarios y demás que ya conocemos, pues ellos siguen utilizando los mismos métodos que emplearan durante el régimen franquista. Si no es así, como es posible que después de más de un año de tener un gobierno casi democrático aun haya aficionados a empresarios que no respeten ni siquiera mínimamente las condiciones de trabajo que por ley y por derecho humano tienen todos los trabajadores, ¿? Como es posible que un trabajador tenga que mendigar el sueldo que se ha ganado con el sudor de su frente.? Es justo que un trabajador que por su desconocimiento de la ley sea explotado miserablemente a conveniencia del empresariucho o cacique de turno? Como es posible que se pueda jugar tan caprichosamente con los trabajadores; contratos en blanco, sin seguridad social maltratos de palabra y obra excesos de horas de trabajo, amenaza de despido al solicitar el día libre etc, etc,.

Pués si aun hay gente de esta ralea, explotadores de trabajadores y, no estan tan lejos como se podría pensar, los tenemos junto a nosotros, acechándonos continuamente para seguir explotándonos como han hecho siempre.

Y quizás sea en hosteleria donde se de más esta clase de explotación, unos saltan a las páginas de los periódicos y los podemos conocer, otros, en cambio permanecen en el anonimato, como puede ser el caso del Hotel Playa Moreya donde el convenio de H. lo ignoran por completo y los trabajadores son tratados como los criados de épocas pasadas.

El comité local de la U . G . T .
Agrupació de Sant Llorenç

CUC CURT

a. font

Avui xerrarem dels cucs que solen tenir les persones, i començarem, com a primer dia, pels més curts.

Són uns cucs que més o manco tothom coneix, perquè d'al.lots n'han tenguets. Són aquests cuquets blancs, que no solen passar d'un centímetre de llargària que hem pogut veure qualche vegada dins la "caca", i que n'hi ha més, pareix, que de lo "altre"

L'al.lot s'infecta quan toca amb les mans qualche cosa que té ous d'aquest cuc i se les enduu a la boca, i per avall s'ha dit els ous cap a la panxa; i encara més avall cap al budell prim, on hi troben l'Havana: una bona calentoreta i molt de menjar. L'ou rebenta, neix el cuquet i es fa gros (fins a 1 cm.). La femella, que pot arribar a fer 10.000 ous en la seva vida, quan arriba el vespre segueix el budell prim i el gruixat i surt da fora a pondre els ous enmig de les anques de l'al.lot. Una vegada feta la posta torna entrar i va a on estava el menjar, i hi viu fins que torna tenir ganes de pondre.

Aquests ous, ben calentes, congrien els nous cuquets en uns 7 dies, però en 7 dies ja hi ha ous per tot: p'els calçons, per l'orinal, p'els tassons, p'el llit, per damunt les rajoles, i, sobretot, per les ungles de l'al.lot, que té picor i es grata. Tots els que toquen els ous, segurament, se'ls quedarà qualcun d'aferrat a les mans, i com que les mans van per tot i sobre tot a la boca, ja tenim una altra vegada lo mateix: un altre infectat o el mateix re-infectat (explicat tot al dibuix).

Aquests són els enemics. Ja sabem la seva vida, però ¿donen molèsties? Sí que en donen, però allà on en donen més és dins al capet de la mare de l'al.lot, ja que ells sols fan un poc de picor el vespre, quan la femella davalla a pondre els ous i, si bé és ver que poden donar altres molèsties, aquestes són raríssimes. Només un poc de mal humor a l'al.lot, molestat de tenir picor a un lloc tan poc avinent.

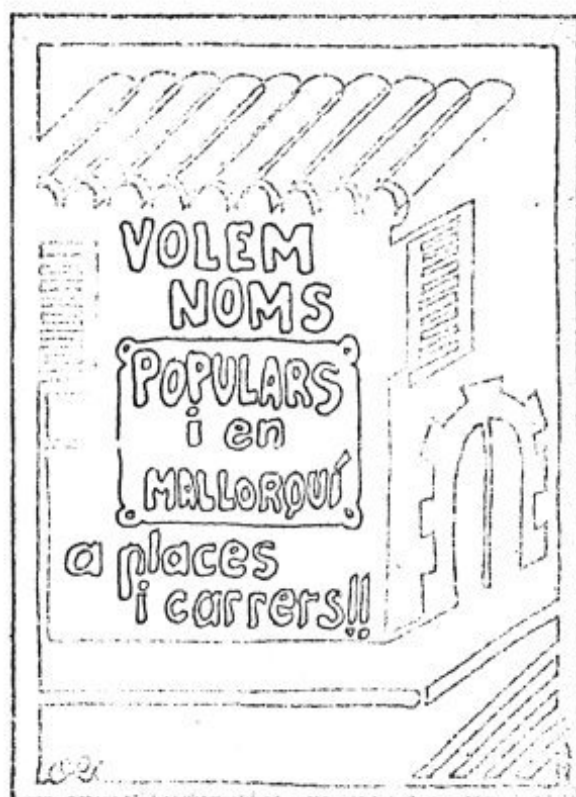
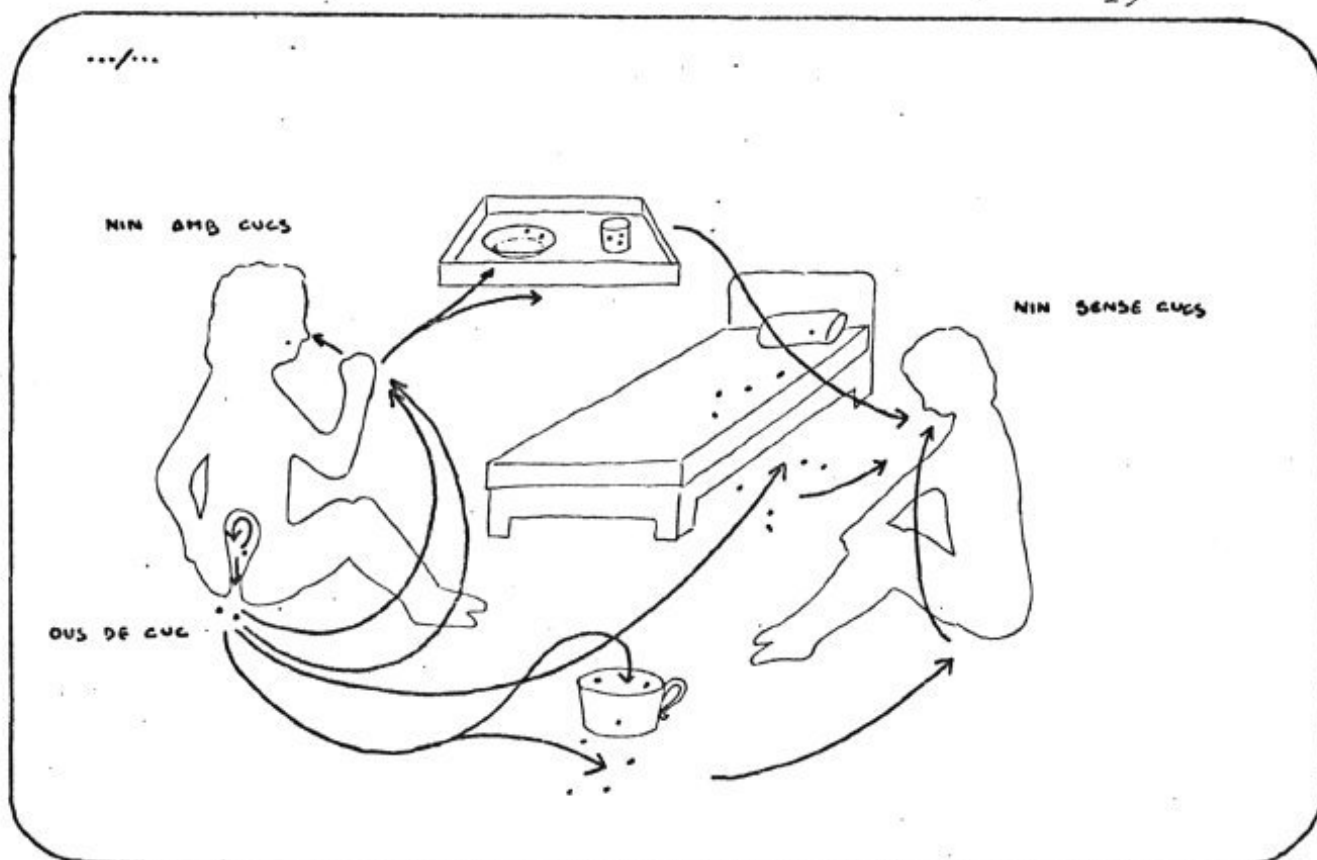
Avui en dia hi ha uns medicaments que les maten. Només falta que les sàpiguen emprar. Ajudaran al medicament uns pijames tan cats, perquè l'al.lot no es pugui gratar i escampar els ous, junt amb una muda molt espesa de roba i llançols i sobretot una tallada arran d'ungles. Això, emperò, no basta, perquè s'han escampats tants d'ous que, de segur, tota la família n'està infectada, i difícilment l'al.lot es curarà dels cucs si no es tracta també als seus germans i pares, maldament no tenguin molèsties.

Però el medicament no mata els ous, pel que es fa necessari esperar que els ous neixin (set dies), i llavors repetir el tractament perquè no n'escapi cap, perquè si no, si n'escapa un i és femella, fotuda! i altra pic passarà el mateix, que deu mil ous són molts d'ous!

Hi ha una altra manera de matar-los, i és que a Manacor hi ha una dona que fent un jurament els talla. El que no queda clar és si les talla de per llarg o de per curt!.

(No em recordava de dir que en castellà aquests cucs es diuen "oxiuros" i que el seu nom tècnic és "Oxyuris o Enterobius vermicularis", per si a qualcú l'interessa saber res més i ho vol cercar als llibres).

.../...

ELECTRODOMESTICS
I
FONTANERIA
ORDINAS - FEBRER

Major, 22 - T. 569100

DISTRIBUIDOR OFICIAL

Francisco Umbert Perelló
CA'N XESC

Reparaciones Eléctricas del Automóvil

c/. Clavel, 20 — Teléf. 56 90 67
SAN LORENZO (MALLORCA)

COLLABORACIÓ

I. humbert

Día 11 de Setiembre de 1973: son las 9 de la mañana; empieza el asalto al palacio de la Moneda. Caó Salvador Allende. Comienza la dictadura. Chile y su pueblo pierden su libertad.

Chile, pionera entre las naciones sudamericanas en la practica de la democracia, que, aunque controlada por el caciquismo que impera en casi todos los países subdesarrollados y apoyado por el paternalismo económico de los Estados Unidos, evolucionó hacia un socialismo que deseaba convivir en igualdad de condiciones que el capitalismo existente; la fórmula, aunque válida, no fué posible, porque el capitalismo no es democrático y jamás aceptará el derecho inviolable del pueblo a decidir su propio destino. Cuando sus formas paternalistas no dan el resultado apotecido entonces es la fuerza la que habla: los tanques, los aviones, las metralletas, el terror o la muerte.

El socialismo en Chile había evolucionado demasiado aprisa y ello hizo que no quedara mas remedio que aniquilarlo, cortar sus raíces, sumirlo a la desesperación, a la tortura, al silencio a la muerte.

El Gigante americano tan democrático él (en su casa) es el que apoya y dirige el aplastamiento del pueblo chileno. A través de la poderosa I.T.T. (Internacional de Telefonos y Telégrafos) y un Premio Nobel del que prefiero no acordarme, hicieron posible que el caos, la destrucción y la muerte se apoderaran de Chile.

Una DINA que actúa con el refinamiento de una Gestapo o de una GSK es la ejecutora de esos miles de desaparecidos, de que las carceres estén siempre abarrotadas de ciudadanos cuyo unico delito es haber querido decidir su forma de gobierno, de haber luchado por el pueblo o haber servido al pueblo.

Hoy en el quinto aniversario de la caída del compañero Salvador Allende, como admirador suyo y de su obra, como compañero socialista y por solidaridad con el pueblo chileno y con los compañeros caídos o encarcelados por la dictadura fascista representada y dirigida por el General Pinochet, quiero asumir el recuerdo de homenaje de los compañeros chilenos que luchan para la liberación de su patria dedican hoy a esta fecha.

Hoy aunque la fecha nos habla claramente de la dictadura que sufre el pueblo chileno, no estaría demás recordar otras naciones que sufre el azote fascista, también, Argentina, Uruguay, Brasil, Paraguay y tantos otros países de Asia, África o cualquier otro continente.

nota del centre d'esplai

Els integrants del CENTRE D'ESPLAI de Sant Llorenç des Cardassar (pares, nins i monitors) creuen deure i así ho desitgen d'expressar públicament la gratitud que senten envers:

-D. Miquel Vaquer i Melis, batle de la Vila i Diputat, puix per mediació seva, la Diputació ens concedí una subvenció de vint-i-cinc mil pessetes (25.000' -).

-D. Jaume Mas i Mira, Cap de la Banca March a la vila, per la subvenció de quatre mil pessetes (4.000' -) que ens concedí la societat que representa.

A ambdós, gràcies per l'alleujament que representen aquestes subvencions pel nostre CENTRE.

Agost de 1978

BATEC

g. quina i j. roselló

Dia 6.-Tornada del campament del Centre d'Esplai.

Dia 28.-Accident mortal a les Penyes de Sa Blanquera. Una víctima.

llibres rebuts

SALUET, de Rafel Ferrer Massanet.
Maig de 1978.

EL TEMPS

f. umbert

Pluja: Casi res. Quatre gotes el dia 17.

Tempestes: El dia 17 es va sentir tronar.

Boires: Sols n'hi va haver una, el dia 7 pel matí.

Ventades: Dia 17 va ésser el dia que el Ponent bufà més fort :
devers 40 Km. a l'hora.

Xaloc: Dia 21 va ésser el dia més sec: 31°C.

La nit més freda el dia 30 amb 18°C.

El dia més calent, el 21, que pujà fins a 35°C.

El dia 29 tremolares vi-
dres i portes de moltes ca-
ses.

El 28 caigué la cornisa del
número 22 del carré Gabriel
Carrió. No hi va haver des-
gràcies, per sort.

Comunica a sus clientes y amigos

que dispone de un extenso

surtido en vestidos

PRE-MAMA y vestidos bautizo,

canastillas,

cunas y

colchas

RECIBEN

NACIDO.

T/. 552124

AUTO - ESCUELA GILI

DIRECTOR: PEDRO GILI TOUS

C/ Gran Via, 42 - Teléfono 55 22 31

ARTÀ (Mallorca)

DARRERA PLANA

INDEX

Portada ..	La Mare de Déu Trobada	Josep Cortès
2 ..	La Constitució	Bartomeu Domenge
3 ..	L'Autonomia vista per M. Aleñar ..	Prensa Forana
5 ..	Classes social i llenguatge	Jaume Vidal A.
7 ..	LES FESTES ... El programa	Guillem Pont
8 ..	LES FESTES ... Cronicó	Pere J. Llull
9 ..	LES FESTES ... Enquesta	Antònia Servera
12 ..	Col.laboració	Gaspar Soler
13 ..	Elucubracions sobre un succés	Guillem Pont
14 ..	Es racó de sa padrina	Joan Rosselló
14 ..	Parlem de poesia .. PERE ORPI	Joan Rosselló
16 ..	Del Papa	
17 ..	UGT	UGT
18 ..	Cut curt	Antoni Font
20 ..	Col.laboració	Ignaci Humbert
21 ..	Nota del Centre d'Esplai	C. d'E.
21 ..	Batec	Quina-Rosselló
21 ..	Llibres rebuts	
21 ..	El temps	Francesc Umbert
22 ..	Darrera plana	

COL.LABOREN

Elisabet Nicolau

FLOR DE CARD

Bolletí-revista
del Club Card.
Sant Llorenç
des Cardassar.
Agsot de 1978.
Número 24.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita el Club Card.

Carrer Major s/n.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

NOTA

Els articles aparescuts en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus propis autors.

LA EQUITATIVA

assegurances

ALFA

màquines de cosir

BERNAT POLIT

Cardassar, 17